

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף סד

שכירו ולקטו: אדם המתגורר בשכנות עם גוי האוסר עליו את העירוב, אם בביתו של הגוי מתגורר פועל יהודי (שכירו =לכל השנה, או לקטו =לעונת הקציר והאסיף) - יכול הפועל להשתתף בעירוב ובכך לערב את רשותו של הגוי עם שאר בני החצר או המבוי.

הגמרא מבארת שלפי זה, גם במקרה שאין לגוי פועל יהודי הגר עימו, יכול היהודי המתגורר בחצר לבקש מהגוי שישאיל לו מקום ברשותו בכדי שיוכל להניח בו דבר מה (כגון לבקש ממנו לשמור לו את המפתח של הבית), ובכך נעשה יהודי זה כ'שכירו ולקטו' של הגוי שהרי יש לו רשות להשתמש בחצר הגוי.

חמישה שכירו וחמישה לקטו: הגמרא מוסיפה שאין דין ה'שכירו ולקטו' נאמר לחומרא, ומשום כך כאשר גרים כמה פועלים יהודים בביתו של הגוי, אין צריכים כולם להשתתף בעירוב ואינם אוסרים על בני החצר.

כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה: כנרמז בפסוק "ורועה זונות" נוטריקון: זו נאה וארענה (= ואלמדנה) - "יאבד הון" יאבד הונה של תורה, שסופה להשתכח ממנו מפני שמאבד את כבודה של התורה.

שתוי אל יתפלל: בגמרא להלן (עד דף סה' עמוד א) יובאו שלושה מצבים בשכרות: א. שתוי = אדם ששתה רביעית יין, ויותר (כל עוד יכול לדבר לפני המלך). ב. שיכור (שאינו יכול לדבר לפני המלך). ג. שיכור כלוט (שאינו מודע למעשיו).

ישנם שני היבטים לשכרות (לפי מצביה השונים): א. מה דין השיכור - לענין הוראת דין / תפילה / קנייני מקח וממכר/עונשים ומלקות על מעשיו? ב. מהי הדרך להפיג את השכרות?

המחזיק בנכסי הגר מה יעשה ויתקיימו בידו? אדם המרויח באופן פתאומי עושר רב, הדבר המיוחד הזה והבלתי צפוי גורם לעין הרע, ומשכך הוא עלול לאבד את עושרו. מה יעשה לקיים את עושרו? יעשה בחלק מהסכום מצוה כמו כתיבת ספר תורה (או כתיבת תפילין) ובשכר זה יתקיימו הנכסים בידו.

(המשך בדף הבא ↓)

בעל בנכסי אשתו: כך גם באדם שהתעשר מחתונתו עם אשתו, מהנכסים שהיא הביאה איתה מלפני החתונה הנקראים 'נכסי מלוג'. דין נכסים אלו שהקרן שייכת לאישה, אך הבעל מטפל בנכסים וגורף את הרווחים.

ושלושה דברים למדנו באותה שעה:

אין מעבירין על האוכלים: כאשר רואים מאכלים מוטלים על הארץ, אסור להשאיר אותם כך מוטלים בבזיון. בהמשך הגמרא מבואר שבמקום שחוששים לכשפים (בפת שלימה) אין להרים את המאכלים.

הולכים אחרי רוב עובדי כוכבים: רבן גמליאל לא התיר לרבי אלעי לאכול את הפת מכיון שרוב עוברי הדרך היו גויים ופיתם פת עכו"ם.

חמיצו של נכרי אחר הפסח מותר בהנאה: ולכן נתן אותו למבגאי הגוי שודאי יחזיר לו בכך טובת הנאה.

יין האילטקי: הינו יין חזק מאד, ומשום כך הוצרך רבן גמליאל לעבור דרך של שלושה מילין בשביל להפיג אותו, אף שאמר רמי בר אבא שהשותה רביעית דרך מיל מפיגה את יינו. להלן הגמרא תתרץ תירוץ נוסף שמכיון שהיה רכוב על החמור לא מספיקה דרך של מיל בשביל להפיג את היין (אפילו אם אינו יין חזק).

רכוב שאני: כאמור רבן גמליאל שתה רביעית יין האיטלקי שהוא חזק מאד, ומשכך הרי זה כמו ששתה יותר מרביעית שהדרך טורדתו ואינה מפיגה את היין, ומשכך היאך לאחר שלושה מילין הפיג רבן גמליאל את יינו? הגמרא מתרצת שדוקא הולך ברגליו ההליכה טורדתו, אבל רכב על החמור ואינו מהלך הדרך מפיגה את יינו.

פותחין בחרטה: נחלקו התנאים האם התרת נדרים צריכה חרטה על ידי פתיחת פתח - כלומר שהחכם מגלה לנודר מידע חדש שלא היה ידוע לו בשעת נדרו, שאם היה יודע אותו לא היה נודר, ומשכך הרי הוא מתחרט על נדרו. חרטה זו עוקרת את הנדר מעיקרו. או שהחכם עוקר את הנדר גם בלי לפתוח פתח.